

<https://helda.helsinki.fi>

Sokli ja Suomen uusi ruskea teollisuuspolitiikka

Kröger, Markus

2014-08-28

Kröger , M 2014 , ' Sokli ja Suomen uusi ruskea teollisuuspolitiikka ' , Kaleva .

<http://hdl.handle.net/10138/136236>

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

PÄÄKIRJOITUS

YHTEYSTIEDOT:
Puhelin 044 799 5811
Sähköposti paakirjoitus@kaleva.fi
Kalevan vaihde 08 5377 111

KALEVA

PERUSTETTU 1899 Sitoutumaton
Pohjois-Suomen äänenkannattaja
Päätoimittaja **MARKKU MANTILA**

Liikaa kuhnailua eläkepöydässä

Työmarkkinajärjestöt kuhnailevat turhan päiten eläkeratkaisussa. Ripeän sopimisen sijaan pelataan hermopeliä siitä, kuka maksaa ja mitä. Tärkeää on, että nuorten eväitä ei syödä.

K. Työmarkkinajärjestöjen eläkesovun hieronta etenee vaivalloisesti. Aikaa neuvotteluille on ollut runsaasti, ei pelkästään kuukausia, vaan vuosia. Valmistaa ei kuitenkaan ole tullut, vaan vääntö keskeisistä kiistakysymyksistä jatkuu. Työmarkkinajärjestöille asetettu takaraja on budjettiriihi, mutta vaikealta näyttää.

Osapuolet tietävät tarkkaan, missä mennään, mutta pitämällä asioita auki luodaan painetta. Pieni myönnytys voi avata ison padon ja päinvastoin. Lopputuloksena on kompromissi, jonka pitäisi sopia kaikille, vastata olosuhteita ja oltava oikeudenmukainen.

Viime vuosikymmenien eläkepolitiikka on ollut luvattoman poukkoilevaa. Edellisen eläkeuudistus on ollut voimassa vasta vuodesta 2005.

Ex-pääministeri Matti Vanhasen (kesk.) muuttamaa vuotta myöhemmin tekemä uudistusehdotus puolestaan karahti kiville. Siitä lähtien asia on ollut työmarkkinajärjestöjen käsissä.

Valtiovaraministeriön viime syksynä laatima raportti eläkeuudistuksesta arvioi, että pienellä viilauksella on mahdollista saada kestävä eläkeratkaisu. Suurta draamaa ja vitkuttelua ei siten tarvittaisi.

Eläkeratkaisun viipyminen kummas-tuttaa. Periaatteessa ratkaisu on puhdasta matematikkaa. Pitää vain sopia, mitkä ovat vanhuuseläkkeen ikärajat, työeläkemaksujen suuruus ja eläkekarttumat. Siitä vaikeudet kuitenkin alkavat.

Edellisessä eläkeratkaisussa oli kaksi keskeistä elementtiä: joustava vanhuuseläkkeen ikäraja 63-68 vuotta ja superkarttuma. Nyt tarjotaan ikärajaja 65-70 vuotta pienellä lykkäyskorotuksella. Poliittisesti tukalia asioita ovat yhä eläikeikä, työttömyysturvan lisäpäivien rajoittaminen, joustot ja oikeu-

denmukaisuus. Ikuinen kiista ruumiillista ja henkistä työtä tekevien työuran pituudesta on samoin ratkaisematta.

Järjestöiltä kaivataan nyt ryhtiä ja rehtiä asennetta. Tulevan eläkeratkaisun pitää vastata myös pienten ikäluokkien eläketurvaan. On kohtuutonta, jos nuoret joutuvat maksamaan suurempia eläkemaksuja, tekemään pitempään töitä, mutta tyytymään nykyistä järjestelmää heikompiin ehtoihin.

”Eläkeratkaisussa on kyse merkittävästä, vuosikymmeniksi vaikuttavasta sosiaalipoliittisesta ratkaisusta.”

Kyseessä on merkittävä, vuosikymmeniksi vaikuttava sosiaalipoliittinen ratkaisu. Siksi on outoa, että eläkelaeista päättävän eduskunnan tehtäväksi on jäänyt katsoa sivusta, kun järjestöt sopivat.

Kaikki ovat yhtä mieltä siitä, että työuria pitää pidentää. Muuten julkisen talouden taakka ja kestävyysvaje ylittävät kantokyvyn. Eläkeratkaisu on tässä keskeisessä osassa. Työelämän laatuksymyksistä on puhuttu paljon, mutta pienin tuloksin. Ikäjohtamista ei ole päästy edes kokeilemaan, sillä varttuneet työntekijät on jo aikaa sitten siivottu pois työpaikoilta.

Hallitus suhtautuu oudon pitkämielisesti työmarkkinajärjestöjen jahkailuun. Eläkeratkaisussa kaikki palaset ovat pöydällä ja vaihtoehdot ovat selvillä. Ei olisi kohtuutonta vaatia, että hallitus panee ratkaisulle selkeän takarajan tai ottaa asian omiin käsiinsä.

Mihin asti Soini vielä ehtii kielenkäytössään?

Perussuomalaisten puheenjohtaja Timo Soini on tullut tunnetuksi muista puoluejohtajista poikkeavasta, elävästä, moni-ilmeisestä ja kansanomaisesta kielenkäytöstään. Pitkälti tämän ansiosta puolue ylsi merkittävään voittoon kolmen vuoden takaisissa eduskuntavaaleissa.

Soinin sutkautukset ovat alkaneet ajan mittaan maistua puulta etenkin kun puolueen politiikka on ollut mitä sattuu ja puolue- toverit yksi toisensa jälkeen ovat aiheutta- neet monenlaisia skandaaleita.

Mielipidemittausten mukaan puolueen kannatus on kääntynyt laskuun. Suosio voisi nousta uudelleen, jos puolueella olisi osoit- taan edes joltakin saavutuksia politiikassa. Pelkkä ei-linja ei tehoa enää.

Soinilla ei kuitenkaan ole tarjota muuta kuin vanhaa hömppää terästyttynä.

Tähän saakka Soini on viljellyt pääosin harmittonta huumoria, mutta nyt tyyliin on

tullut uusia vivahteita. Vantaalla pidetyssä eduskuntaryhmän kokouksessa Soini astui askeleen mauttomampaan suuntaan otta- malla käyttöön alapäähuomorin. Vai miksi tulisi kutsua tokaisuja: ”persut eivät myy persettäin” tai ”some-värkit ja tviittuili”?

Mitä vielä kuullaankaan ennen ensi kevää- nä pidettäviä eduskuntavaaleja, jos Soini jat- kaa tällä linjalla?

Perussuomalaisten kenttä ei ole enää niin yksiselitteisesti Soinin takana kuin vielä pari kolme vuotta sitten. Eduskuntaryhmän ko- kouksessakaan puheenjohtajan uusin maus- tein väritetyille sutkauksille ei hurrattu samalla innolla kuin taannoin.

Jos perussuomalaiset mieli seuraavaan hallitukseen, puolueen täytyy kyetä esittä- mään toteuttamiskelpoisia ajatuksia Suo- men asioiden hoitoon. Se ei tapahdu vitsien härskiystasoa kohottamalla.

SDP:n Rubicon

Kun Julius Caesar vuonna 49 eKr. ylitti Rubicon-virran, se tiesi tasavaltaisen Rooman murtu- mista. Askel oli ratkaiseva. Siitä lähtien sanonta ’ylittää Rubicon’ on merkinnyt ratkaisunpaikkaa; päätöstä astua tielle, jolta ei ole paluuta.

SDP:lle vuosi 1918 oli ratkai- seva. Sisällissodassa oli kuollut kaikkiaan 37 000 ihmistä, ja työväenliikkeellä oli edessään linjavallinta. Toipuva SDP päätti astua lopullisesti parlamentaari- sen vaikuttamisen tielle.

Joulukuun puoluekokoukses- sa puolue irtisanoutui kaikesta väkivallasta ja vallankumouksel- lisen sosialismin tavoittelusta ja asetti tärkeimmäksi toimintata- vakseen vaikuttamisen vaaleis- sa ja edustuksellisissa elimissä. Tuon linjan takuumiehenä toimi Väinö Tanner.

Siitä lähtien SDP:n syvin olemus on ollut käytännöllinen uudis- tuspolitiikka, jonka edessä vais- tonvarainen joukkoliikehdintä tai ideologinen pilkkuntarkkuus ovat saaneet väistyä.

Työväestön ja vähävaraisten elinolojen kohentamiseen on haluttu vaikuttaa konkreettises- ti, ei vain teorioissa ja palopu-

”Vastuun tietoinen väistäminen jättäisi kortit muiden käsiin.”

heissa. Jos valittavana olisi täy- dellisen aatteen rakentaminen omissa ympyröissä tai vaikutta- minen kulloinkin tarjoutuvassa yhteistyössä, SDP:n valinta sine- töitiin jo itsenäistymisen alkui- koina. SDP on yhteistyöpuolue.

Tänä päivänä SDP:n valinnat ovat vähemmän dramaattisia, mutta silti on paikallaan puhua sekä SDP:n että sen edustaman hyvinvointiajattelun kohtalon- hetkistä.

Puolueen kannatus laahaa historiallisen alhaalla, ja paineet linjan kirkastamiseen ovat ko- vat. Moni on pistänyt merkille vasemmistoliton kannatuksen kasvun oppositioon siirtymisen jälkeen.

On pohdittu, olisiko myös SDP:n parempi jättää hallitus ja ennen kaikkea yhteistyö kokoo- muksen kanssa. Oppositioista

SDP:n oma linja pääsisi esille ei- kä se vesittyisi valtioneuvoston väistämättömissä kompromis- seissa.

Tätä peräänkuullutavilta on kuitenkin puolueen pitkä linja kadoksissa. SDP:n idea on huo- lehtia heikommissa asemassa olevien asioiden ajamisesta. Si- tä ei aikaansaada oppositiosta. Vetäytymällä syrjään ei hoideta yhdenkään yksinhuoltajan tai eläkkeensaajan asiaa.

Vastuun tietoinen väistämi- nen jättäisi kortit muiden käsiin. Millaista pienten puolustamista se olisi? SDP:n pirtaan se ei so- vi. Sivusta huuteleminen ei ole SDP:n perinnettä.

Kannatuksen hupeneminen on toki tosiasia. Se on kuitenkin ollut tosiasia jo vuodesta 1916, jolloin SDP sai yli puolet edus- tajaapaikoista, peräti 103. Tällä laskukaavalla puolueen katoa- minen kuvasta on vielä kaukana. Sitä paitsi nopeat kannatusvai- htelut ovat tulleet tämän päivän politiikkaan; ajatellaanpa vaikka keskustapuolueen kannatuksen sahausta viime eduskuntavaa- leista tähän päivään.

Maltti on valttia. Ovia ei kan- nata lukita mihinkään suuntaan.

Kesäkolumni

Tytti Tuppurainen
tytti.tuppurainen@eduskunta.fi

Oman viestin esittämiselle on sil- ti oltava tilaa, sillä puolueilla on eroja. Tuoreimman esimerkin antoi kokoomuksen Laura Räty, enkä tarkoitakaan hänen verokikkai- luun.

Räty on varmasti kelpo mi- nisteri, mutta ei hänellä taida olla tuntumaa tavallisen suoma- laisen toimeentuloon. Työttö- myysturvasta ja sosiaalivakuu-

tuksesta vastaavan ministerin ei pitäisi olla tietämätön siitä, kuin- ka moni tienaa alle 2100 euroa kuukaudessa.

Verotukseen kaavailtu lapsivä- hennys koskisi yli 700 000 ko- kopäivätyössä olevaa palkansaa- jaa, jos tuloarajaksi tulee 2600 euroa. Se ei ole pieni joukko. Joukkoon lukeutuvat niin kau- pan kassat kuin kuntien pieni- palkkaiset työntekijät. Samassa tuloluokassa jokapäiväisen pär- jäämisen kanssa kamppailee myös moni itsensä työllistäjä saati työtön.

Politiikan kannalta ministerin meriselitys vain alleviivasi asiaa: Räty korjasi haluavansa laajen- taan edunsaajien joukkoa parem- min tienaviin. Siinäpä se: hyvä- tuloisilla on edunvalvojansa.

Kirstynyt ulkopoliittinen il- mapiiri, vakava taloustilanne ja kasvava työttömyys pakottavat pistämään jättä hattuun. Hei- kommista on pidettävä huolta. Vakautta on vaalittava, vaikka kiusaus irtopisteiden keruuseen on kaikilla kova. Eduskuntavaa- lit ovat vain kahdeksan kuuka- den päässä. Arpa on heitetty. Kirjoittaja on SDP:n oululainen kansanedustaja.

Sokli ja Suomen uusi ruskea teollisuuspolitiikka

Ennen Suomella oli malttia vaurastua. Pää- töksentekovalta haluttiin pitää kotimaassa, varsinkin koskien suuria kehityspoliittisia linjoja. Valtionomistus ja muut järjestelyt ta- kasivat sen, että pitkän tähtäimen strategiset edut ovat ensisijalla, varmistaan jatkossakin suvereniteetin säilyttämisen ja hyvinvoin- nin tuleville sukupolville.

Nyt otetaan suurempia riskejä. Tehdään isompia päätöksiä vanhojen rakenteiden purkamiseksi, miettimättä laajemmin mah- dollisia vaikutuksia. Poliittikkaa ohjaavat ide- ologiat, kuten ajatukset valtionomistuksen kutistamisen välttämättömyydestä. Valta- analyysi jätetään sivuun tavoitteen ollessa lyhyen tähtäimen markkinahetkokuksia. Michael Porterin kilpailuvälioteoria vie ti- laa hyvinvointivaltion luomiselta. Keynesi- laista talouspolitiikkaa käytetään usein vain siinä määrin kun se tukee laajempaa uuslibe- raalia kehitystä, eli silloin kun keynesiläisen talouselvyttämisen päähyötyjänä ei ole kan- santalouden vaan yksityinen, yhä useammin ulkomaalainen, hanke.

Ajankohtainen Soklin kaivoshanke Itä-La- pissa, UKK kansallispuiston ja muiden luon- nonsuojelualueiden lomassa, on kuvaava

Alakerta Markus Kröger

”Tien tai rautatien raken- taminen antaisi Yaral- le yliotteen, jossa ei enää voitaisi miettiä onko hanke järkevä tai voiko sille antaa lupia.”

esimerkki. Kemira Growhown omistama fosfaatti-uraanilöydös, jonka arvo on jopa kymmeniä miljardeja euroja, myytiin 2008 pitkälti Jyri Häkämiehen hyväksymänä nor- jalaiselle Yaralle, osana Kemira-kauppoja, joista valtio sai 206 miljoonaa euroa.

Tällä viikolla päätetään antaako valtio 200 miljoonaa euroa rautatien rakentamiseksi Yaran kaivokselle. Tavoitetta ajaa etenkin lii- kenneministeri.

40 vuotta suunnitelmassa olleen han- keen kannattajat ovat olleet sitä mieltä, et- tä yksityistäminen oli välttämätöntä, jotta mukaan saatiin toimijia jolla on varaa tehdä miljardi-investointi ja luoda työpaikkoja. He eivät ole kuitenkaan maininneet laajoja ym- päristöhaittoja, vielä suuremman hyödyn mahdollisuuten menetystä, strategisia seik- koja tai päätöksenteon lyhytnäköisyyteen liittyviä ongelmia. Suomi elää ratkaisevia aikoja. Nyt määritellään se liittymmekö osak- si vihreää vaiko ruskeaa taloutta: on monia seikkoja joiden vuoksi näyttää siltä etteivät nämä lupauksista huolimatta ole yhteen so- vitettavissa.

Suomessa ei ole kaivos- tai louhintaveroa, josta osa tuloista jäisi Suomeen. Ainut hyöty

on investointihintaan, ympäristöhaittoihin ja hävitettäviin elinkeinoihin - etenkin poronhoito ja matkailu - verrattuna vähäisen työpaikkamäärän luominen. Työtä annet- taisiin lyhyeksi ajaksi. Lopputulos olisi käyt- telvotonta maata, joka ei voisi työllistää ketään.

Työpaikat eivät olisi seurausta tuottavasta investoinnista, vaan työvoiman palkkaamis- ta sitä varten, että yksityistetyt mineraaliva- rallisuuden uusi ulkomaalainen omistaja saa kuljetettua varallisuuden pois maasta. Kai- vannaisteollisuus, joka perustuu ehtyvien luonnonvarojen kulutukseen, ei ole samalla tavalla suoraan ja kestävästi tuottava inves- tointi kuin muut talouden sektorit. Pohjim- miltaan se on omaisuuden myyntiä. Tai siis, omaisuuden myyntiä siellä missä mineraa- leille asetetaan hinta. Suomessa mineraalit annetaan ilmaiseksi löytäjälle.

Yhä useammin askeleet ruskean talou- den toteuttamiseksi tehdään siirtämällä luonnonvarojen hallintaa pois demokratian ulottuvilta. Kukaan ei halua saastuttavaa kai- vosta mökkinsä viereen tai paliskuntaansa. Globaaleja trendejä seurailleen kotimainen kaivosviranomainen Tukes ei ottanut huo-

mioon ihmisten kriittisiä huomioita Soklis- ta.

Tien tai rautatien rakentaminen antaisi Yaralle yliotteen, jossa ei enää voitaisi miet- tiä onko hanke järkevä tai voiko sille antaa lupia. 200 miljoonaa euroa valtiolta olisi panti, jolla ongelmien ilmetessä varmis- tettaisiin lisätuki päästöjen korjaamiseen valtiolta jottei päätös vaikuttaisi huonolta, kuten Talvivaaran tapauksessa. Yara uhkasi hiljattain lopettavansa Siilinjärven toimin- not, jos energiaveroa korotetaan. Yhtiö myös nosti reilusti lannoitteiden hintaa heti saatuaan näihin monopolin vuoden 2008 kauppojen jälkeen. Eivätkö nämä esimerkit riittä kuvaamaan yhtiön toimintakulttuuria ja tavoitteita?

Soklin tapaus, yhdessä monien muiden vii- meaikaisten kaivospäätösten kanssa, kuvaa sitä kuinka Suomi on alkanut seurata rus- kean talouden oppeja: investoinnit eivät ole kestäviä tai uuteen vihreään talouteen nojavia, eivätkä punaisia hyvinvointival- tion luokkaerojen ja epätasa-arvon kasvua vähentävissä mielessä. Tämä kehitys vastaa pikemminkin trendejä globaalisia etelässä.

tulo- ja menoarvio. Tarvitaan rakenteellisia uudistuksia, joita on valmisteltu laihoin tuloksin jo vuosien ajan.”
Pääkirjoitus Aamulehti

”EK:n mukaan arktinen alue voi tarjota Suomelle miljardiluokan liiketoimintaa ja tuhansia työ- paikkoja. Selvityksen on määrä

valmistua alkuvuodesta 2015. EK:n tilaama selvitys osoittaa, että pohjoisella ja sen mukana Lapilla voi olla edessään valoisa tulevaisuus. Elinkeinoelämän herääminen kertoo myös siitä, että Suomen katse saattaa vii- meinkin kääntyä kohti pohjois- ta.”
Pääkirjoitus Lapin Kansan

”